

Wytyczne w zakresie realizacji poszczególnych działań

dotyczących projektu pn. „Mazowieckie Mosty Międzykulturowe” w ramach ograniczonego naboru nr FAMI.02.01-IZ.00-002/24 dla Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) na lata 2021–2027, Cel szczegółowy 2 – Legalna migracja i integracja

1. Zapewnienie opieki psychologicznej dla dzieci

Opieka psychologiczna dla dzieci powinna obejmować wsparcie psychologa, który potrafi konsultować w języku ojczystym odbiorcy działań. Ważne jest także, aby psycholog gwarantował profesjonalizm, wysokie wykształcenie i bogate doświadczenie zawodowe.

2. Zapewnienie kursów adaptacyjno-orientacyjnych

Wytyczne do kursu orientacyjnego

Kurs orientacyjny ma na celu wyposażenie cudzoziemca w narzędzia, które pozwolą mu na swobodne poruszanie się w Polsce, zrozumienie funkcjonowania administracji, gospodarki i społeczeństwa Polski, na średnim poziomie. Należy więc przyjąć, że wiedza przekazywana na kursach orientacyjnych nie powinna poziomem zaawansowania przekraczać poziomu maturalnego. Początek kursu orientacyjnego musi bazować na pewnym poziomie ogólności, lecz też powinien oddawać pewien kontekst.

Osoba, która ukończy kurs orientacyjny, powinna być gotowa funkcjonować w Polsce, na podobnym poziomie świadomości o kraju, jak jej przeciętny obywatel. Mimo tego, że jak na razie, aby zostać uznanym za obywatela RP, cudzoziemiec nie ma obowiązku przechodzenia testu wiedzy o Polsce, to planowane kursy mają przygotować grunt pod taką zmianę i dopracowywać program pod kątem najskuteczniejszej formy przekazywania takiej wiedzy. Jako że w przyszłości kurs orientacyjny będzie dostępny również w formie podręcznika, to moduły proponowanego kursu orientacyjnego, powinny w konsekwencji przybrać formę rozdziałów, a poszczególne tematy omawiane w każdym module w ustandaryzowane lekcje.

Tematy te powinny składać się z trzech komponentów: wykładowego, warsztatowego i propozycji do pracy własnej. Temat powinien mieścić się w 90 minutach. Każdy temat powinien podawać informacje, które będą jak najbardziej praktyczne w codziennym życiu, mimo, że sama nazwa zagadnienia może sugerować, że jest ono jedynie wiedzą teoretyczną. Np. w temacie „gmina” należy podać informacje o zameldowaniu, szkolnictwie podstawowym, ośrodkach pomocy społecznej, czy przychodniach, bo są to zadania własne gminy, jednocześnie będące niezbędne w codziennym funkcjonowaniu.

Moduły:

- Polska – informacje podstawowe
- historia Polski
- Konstytucja RP – zasady konstytucyjne i inne najważniejsze akty prawa
- ustrój polityczny i administracyjny RP
- samorząd w RP
- polskie dziedzictwo kulturowe
- edukacja
- zdrowie
- gospodarka

- społeczeństwo
- aktywność społeczna

Moduły z podziałem tematycznym:

- Polska – informacje podstawowe
 - obszar, populacja, rozkład narodowościowy i wyznaniowy, struktura zatrudnienia, sąsiedzi Polski
 - geografia Polski
 - polska sytuacja geopolityczna – UE, NATO, EOCOD, OBWE
- historia Polski – wybrane momenty
 - skrót historii Polski od jej powstania do okresu rozbiorów ze szczególnym uwzględnieniem dorobku Konstytucji 3 Maja
 - powstania narodowowyzwoleńcze i wielka wojna do odzyskania niepodległości 11 listopada 1918 r.
 - II wojna światowa, holokaust, polskie państwo podziemne
 - czasy PRL i transformacja ustrojowa
- Konstytucja RP – zasady konstytucyjne i inne najważniejsze akty prawa
 - zasada demokratycznego państwa prawnego
 - godność każdego człowieka i równość wobec prawa
 - prawa i obowiązki człowieka i obywatela
 - źródła prawa w Polsce
- ustrój polityczny
 - władza ustawodawcza – sejm i senat
 - władza wykonawcza – Prezydent RP i rząd
 - władza sędziowska – sądy i trybunały
- samorząd w RP i jego zadania
 - trójstopniowy podział administracyjny
 - samorząd województwa i wojewoda
 - powiat i miasta na prawach powiatu
 - gminy
- polskie dziedzictwo kulturowe
 - literatura
 - muzyka
 - malarstwo
 - film
- edukacja
 - system edukacji w okresie obowiązku szkolnego i obowiązku edukacji
 - opieka żłobkowa i przedszkolna
 - szkolnictwo wyższe
 - edukacja specjalna
- gospodarka
 - poszukiwanie pracy
 - formy zatrudnienia
 - ochrona praw pracowników
 - zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej
 - system zabezpieczeń społecznych

- system podatkowy w Polsce (informacje praktyczne)
- zdrowie
 - system państwowej opieki medycznej (ogólny dostęp do usług i usług specjalistycznych)
 - ochrona zdrowia dzieci i kalendarz szczepień
 - ochrona zdrowia i ubezpieczenie zdrowotne dorosłych
 - usługi dla seniorów
 - usługi dla osób z niepełnosprawnością
- społeczeństwo
 - zasada solidaryzmu społecznego
 - przeciwdziałanie dyskryminacji i nierównemu traktowaniu
 - społeczne grupy mniejszościowe
 - identyfikacja i wsparcie grup narażonych na wykluczenie
- aktywność społeczna
 - tradycje i święta w Polsce
 - fundacje i stowarzyszenia
 - związki zawodowe
 - ochotnicza straż pożarna i koła gospodyń wiejskich

3. Przeciwdziałanie przemocy domowej

Przeciwdziałanie przemocy domowej stanowi bardzo delikatną materię, której jednak koniecznie muszą podjąć się Centra Integracji Cudzoziemców we współpracy z krajowymi urzędami zajmującymi się tą problematyką. Jednym z głównych wyzwań w walce z przemocą domową i reagowaniu na nią wśród migrantów jest brak zaufania do instytucji kraju przyjmującego, zwłaszcza gdy legalny pobyt ofiary przemocy domowej jest uzależniony od statusu pobytowego sprawcy. Kolejną istotną kwestią jest różnicowanie pojęcia przemocy domowej. Różnice kulturowe pomiędzy krajem przyjmującym a krajem pochodzenia cudzoziemców mogą prowadzić do sytuacji, w której forma zachowania w Polsce będzie uważana za przemoc, podczas gdy według cudzoziemca mieści się ona w ramach akceptowalnych norm społecznych. Doskonałym przykładem jest przemoc wobec dzieci, która wciąż w niektórych krajach jest tolerowana jako forma kary wychowawczej. Rola Centrum Integracji Cudzoziemców nie polega na zastępowaniu organizacji, czy instytucji wspierających ofiary przemocy domowej, lecz na identyfikowaniu tych osób i łączeniu ich z instytucjami oferującymi potrzebne wsparcie.

4. Przeciwdziałanie handlowi ludźmi

Ten temat głównie dotyczy pracy przymusowej i innych form wyzysku, które nie zawsze spełniają wszystkie cechy handlu ludźmi, określone kodeksowo. Niemniej jednak istotne jest, aby Centrum Integracji Cudzoziemców aktywnie uczestniczyło w pracach wojewódzkich zespołów do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi. Pracownicy powinni być w stanie rozpoznawać osoby, które mogą być ofiarami handlu ludźmi lub pracy przymusowej oraz informować o takich zagrożeniach, będąc punktem kontaktowym dla organizacji wyspecjalizowanych w przeciwdziałaniu i zwalczaniu handlu ludźmi.

5. Zapewnienie szkoleń dla pracowników oświaty i administracji publicznej z zakresu integracji i pracy ze społeczeństwem wielokulturowym

Pracownicy Centrum Integracji Cudzoziemców powinni przeprowadzać szkolenia dla

pracowników oświaty i szeroko rozumianej administracji publicznej w zakresie różnic kulturowych, funkcjonowania społeczeństwa wielokulturowego oraz pracy z grupami wielokulturowymi. Takie szkolenia są niezwykle istotne np. dla branży medycznej – z uwagi na istniejące tabu kulturowe w niektórych grupach migracyjnych, dla policjantów – z uwagi na instytucjonalną korupcję występującą w krajach pochodzenia niektórych migrantów, a także dla nauczycieli – z uwagi na zupełnie odmienne podejście do wydarzeń historycznych przez różne narodowości. Wyzwań w tej dziedzinie jest mnóstwo, dlatego Centrum Integracji Cudzoziemców powinno identyfikować istniejące w społeczeństwie wyzwania i reagować na nie. Pracownicy oświaty i administracji publicznej powinni zostać poinformowani, że mogą zwrócić się do CIC z prośbą o zorganizowanie szkolenia na interesujący ich temat.

6. Zapewnienie opieki psychologicznej dla dorosłych

Należy dążyć do wykorzystania dostępnych możliwości wsparcia psychologicznego dla osób dorosłych, zwłaszcza w przypadku migrantów przymusowych, takich jak uchodźcy i osoby objęte ochroną tymczasową. Jednak ograniczone zasoby kadrowe sprawiają, że priorytetowo traktowana jest pomoc psychologiczna dla dzieci.

7. Zapewnienie jednodniowych wyjazdów dla dzieci – wyjazdy mają na celu zapoznanie dzieci z kulturą polską i podniesienie ich kompetencji językowych

Krótkie jednodniowe wyjazdy dla dzieci, zwłaszcza w okresach wakacyjnych lub tuż przed nimi, mają pozytywny wpływ na procesy adaptacyjne. Dzięki nim dziecko może lepiej oswoić się z krajem przyjmującym, zapoznać się z jego językiem, historią, tradycjami oraz otrzymać pozytywne doświadczenia związane z nowym środowiskiem. Cele takich wyjazdów powinny być starannie zaplanowane, atrakcyjne dla dzieci, ale przede wszystkim mające walor edukacyjny, a nie tylko rozrywkowy.

8. Zapewnienie działań skierowanych do społeczeństwa przyjmującego w formie warsztatów, szkoleń, debat

Centrum Integracji Cudzoziemców powinno być miejscem debat, spotkań i warsztatów zarówno dla społeczeństwa przyjmującego, jak i dla cudzoziemców, w którym można rozwijać zainteresowania, umiejętności oraz przedstawiać poglądy i zadawać trudne pytania. Powinno to być bezpieczne forum dla obu grup, umożliwiające omawianie wyzwań dotyczących społeczeństwa wielokulturowego, tworzenie spójności społecznej i budowanie wspólnej tożsamości opartej na akceptacji, zrozumieniu i szacunku. Cudzoziemcy mogliby dowiadywać się stąd, jak zostać członkiem związków zawodowych, ochotniczej straży pożarnej czy kół gospodyń wiejskich, a także uczyć się funkcjonowania budżetów obywatelskich i konsultacji społecznych.